Kadernota 2025-2028 gemeente Vlieland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Inleiding 3
Wijziging begroting 2024 5
Overzicht baten en lasten per programma voor en na wijziging begroting 2024; 8
Mutaties 9
Ontwikkelingen 9
Beleidsvoornemens 12
Dekkingsplan 14
Mutaties Algemene Reserve 16
Samenvattend 16
Bijlage: wijziging begroting 2024 in cijfers 17

Inleiding

Financiën in balans.
De precieze financiële vooruitzichten voor de gemeente Vlieland zijn nog erg ongewis. Enerzijds zijn op moment van schrijven van deze kadernota de financiële gevolgen van het beleid van een nieuw kabinet in wording nog niet duidelijkheid. Anderzijds is er nog steeds het doemscenario van het ravijnjaar 2026 waarin een substantiële korting op het gemeentefonds is voorzien. Op alle mogelijke wijzen wordt inzet gepleegd om deze korting op het gemeentefonds ongedaan te maken. Daarnaast is er nog onzekerheid omtrent de inzet van ”overige eigen middelen”, zoals b.v. de toeristenbelasting. Als dit ook leidt tot een herverdeling van het gemeentefonds is dat voor ons zeer nadelig. Ook op dit front worden alle mogelijke inspanningen verricht om de eventuele financiële schade te voorkomen dan wel te verminderen. Tot slot zien we een aantal grote opgaven/uitgaven op ons af komen. Uitgaven waarin u als raad zelf keuzes moet maken, denk daar bij aan Flidunen, de aanloophaven, de energietransitie enz.
Er is daarom een proces in gang gezet om te komen tot ombuigingen in de begroting met als doel om ook in 2026 en volgende jaren een sluitende begroting te hebben en, indien mogelijk, daarin ruimte te creëren voor nieuwe investeringen c.q. nieuw beleid. Dit procesvoorstel inclusief planning heeft u inmiddels ontvangen. De planning is dusdanig vormgegeven dat de eerste resultaten, naar verwachting, nog verwerkt kunnen worden in de concept begroting 2025. De overige zaken zullen vanaf de begroting 2026 en volgende jaren verwerkt worden. Vanwege de urgentie van maatregelen voor de instandhouding van Flidunen en de principiële keuzes die hiervoor nodig zijn, wordt dit project daarbij met voorrang opgepakt, mede omdat dit moet worden afgewogen tegen andere grote investeringen, deels met minder keuze vrijheid.
Deze taak vraagt extra ambtelijke capaciteit. Dit boven op de al erg hoge werkdruk, zal tot gevolg hebben dat we mogelijk met een voorstel tot aanpassing van de planning van het college uitvoeringsprogramma tot u komen. Zie hiervoor ook de toelichting bij het kopje ‘Werkdruk’.

Werkdruk.
We hebben geconstateerd dat er een meer dan behoorlijke werkdruk rust op de ambtelijke organisatie. De tijdelijke personeelsuitbreiding met enkele junior beleidsmedewerkers geeft weliswaar enige verlichting, maar kan de te hoge werkdruk niet geheel wegnemen. Oorzaken hiervan zijn: de toenemende wet- en regelgeving, zoals b.v. de daadwerkelijke invoering van de Omgevingswet, maar ook zaken als FPLG, energietransitie, ondermijning, jeugd- en gezondheidszorg, toenemende verantwoordingsplicht (voor b.v. Spuk gelden e.d.), de Wet open overheid, enz., alsmede het ambitieniveau van raad en college ten aanzien van nieuw en/of actualisatie van beleidsplannen en uitvoeringsplannen. Ambtelijke inzet is ook nodig voor de uitvoering van de Regiodeal om te werken aan de brede welvaart. Daar bovenop komt nog de ombuigingsoperatie zoals hierboven omschreven.
Intern gaan we bezien of we tot efficiëntere werkwijzen kunnen komen, passend bij de schaal van Vlieland, dit in combinatie met een herbeoordeling van de planning, waaronder ook het college uitvoeringsprogramma. Qua efficiënter werken kan gedacht worden aan minder uitgebreide startnotities, maatwerk in participatie, compactere beleidsnota’s waarin direct het uitvoeringsplan is opgenomen. Kortom, minder tekst en meer actie, waarbij het credo geldt: “leren door te doen”. Ook zal het wellicht nodig zijn om meer zaken uit te besteden, waarbij we zelf de regiefunctie houden. Daar waar dit het geval is zal dit in de start- of uitvoeringsnota’s aangegeven worden. Over de exacte uitkomsten van onze aanpak in deze zullen wij u nader informeren.

Met deze kadernota schetsen wij de financiële ontwikkelingen en de uitgangspunten van onze inzet voor komend jaar. Deze uitgangspunten zullen bij het opstellen van de begroting 2025 verder uitgewerkt worden.

Voorstellen die wij in deze kadernota doen voor het verhogen van budgetten en belastingen en leges vinden hun grondslag in de meicirculaire 2024, welke op het moment van samenstellen van de kadernota net beschikbaar was.

Wijziging begroting 2024

Doorkijk 2025 – 2027

Het meerjarenperspectief 2025 – 2027 liet in de begroting 2024 de volgende begrotingssaldi zien:

2024 € 33.700
2025 € 100.100
2026 € 355.600 -\-
2027 € 474.700 -\-

Er zijn (structurele) ontwikkelingen In het begrotingsjaar die aanpassing van de begroting noodzakelijk maken.
Met het vaststellen van deze kadernota worden daarom ook voorstellen tot wijziging van de begroting voorgelegd. Na wijziging geeft de begroting 2024 een meer actueel beeld.

Een toelichting op de verschillende wijzigingen;

A. MJOP waterstaatswerken Raad 27 mei 2024 zaaknummer 402904
In de meerjarenplanning waterstaatswerken wordt een vooruitblik gemaakt van de benodigde vervangingsinvesteringen en onderhoudswerkzaamheden van waterstaatswerken in de komende jaren. Het gaat met name om de damwanden in de voormalige rijkshaven, de glooiing langs het Zuiderstrand, en de strandovergangen. Voor deze werkzaamheden is een financiële planning gemaakt.
Groot onderhoud komt t.l.v. de voorziening en is zodoende niet van invloed op het resultaat. Wel van invloed op de exploitatie en dus op het resultaat zijn de stijgende kapitaallasten en het wegvallen van de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening waterstaatswerken. In deze begrotingswijziging is daarom het nieuwe MJOP structureel verwerkt.
In de B&W vergadering van 27 februari 2024 zaaknummer 392636 werd al besloten om 5 meerpalen en 9 drenkelingenladders te vervangen, de raad is hierover met een memo apart geïnformeerd. Met deze begrotingswijzigingen worden daarom ook de investeringskredieten hiervoor beschikbaar gesteld.
Per saldo levert het nieuwe MJOP waterstaatswerken in 2024 een voordeel voor het jaarresultaat van € 21.971 op.

B. MJOP riolering Raad 27 mei 2024 zaaknummer 402912
In de meerjarenplanning water en rioleringen wordt een vooruitblik gemaakt van de benodigde vervangingsinvesteringen en onderhoudswerkzaamheden van werken op het gebied van water en rioleringen in de komende jaren. De planning is gebaseerd op het nieuwe gemeentelijk programma water en riolering (GPWR), waarin ten opzichte van voorgaande jaren meer nadruk op de watertaken van de gemeente is gelegd.
Alle kosten en baten van de riolering worden via de voorziening riolering geboekt. Wijzigingen in de kosten en baten hebben slechts een geringe invloed op het resultaat. Ten gunste van de exploitatie komen slechts de toegerekende BTW en overhead en deze zijn afhankelijk van de hoogte van de kosten.
Vanwege de geringe invloed op het resultaat worden in deze wijziging daarom op dit moment alleen de wijzigingen in 2024 doorgevoerd. De overige aanpassingen worden vanzelfsprekend wel in de begroting meegenomen.
Per saldo een voordeel voor het jaarresultaat van € 18.791.

C. Veegmachine B&W 16 januari 2024 zaaknummer 387684
De oude Ravo 3 veegmachine was technisch op zijn einde. De machine was bijna 20 jaar oud en aan vervanging toe. De gemeenteraad van Vlieland heeft zich uitgesproken om zoveel mogelijk de huidige voertuigen te vervangen door elektrische varianten, zodra deze aan vervanging toe zijn.
Met de kapitaallasten voor deze machine was in de begroting 2024 reeds rekening gehouden, met deze begrotingswijziging wordt het definitieve investeringskrediet geregeld en de raming van de opbrengst voor de inruil.
Per saldo een voordeel voor het jaarresultaat van € 4.500.

D. Begroting na wijziging 2024 De Dienst Noardwest Fryslân Raad 26 februari 2024 zaaknummer 388799
De begrotingsuitgangspunten voor 2024 van de Dienst Noardwest Fryslân zijn op basis van de laatste inzichten geactualiseerd en samengevoegd in de begroting na wijziging 2024 De Dienst Noardwest Fryslân.
Per saldo een voordeel voor het jaarresultaat van € 12.768.

E. 60 armaturen vervangen door LED armaturen B&W 23 januari 2024 zaaknummer 389164
In de begroting 2024 is reeds rekening gehouden met de kapitaallasten van deze vervangingsinvestering. In de B&W vergadering van 23 januari is definitiief besloten over te gaan tot vervanging, daarom kan nu een investeringskrediet beschikbaar gesteld worden.

F. Opnieuw ramen incidentele restant budgetten 2023, Raad vaststelling jaarrekening 17 juni 2024
In 2023 waren een aantal incidentel restant budgetten geraamd die nog niet (volledig) konden worden benut. De werkzaamheden zullen hun voortgang vinden in 2024. In totaal moet t.l.v. de algemene reserve € 226.576 opnieuw worden geraamd.

G. Inhuur bij implementatie zaaksysteem Raad 29 januari 2024 zaaknummer 383121
Om de digitalisering van de gemeentelijke organisatie tot stand te brengen werkt de gemeente met het zaaksysteem Mozard. In dit zaaksysteem worden documenten en processen bijgehouden, bewaard (en vernietigd waar nodig). Om dit systeem voor de hele organisatie goed werkend, ingericht en geïmplementeerd te krijgen is externe begeleiding nodig. Hiervoor wordt het bedrijf IenPM ingehuurd. Om dit te bekostigen is een begrotingswijziging nodig voor 2024 van € 52.000 t.l.v. het geraamde jaarresultaat.

H. Publicaties diverse regeliingen B&W 13 februari 2024 zaaknummer 390837
De wet vraagt een gemeente steeds meer stukken te publiceren. Het gaat dan met name om de kennisgevingen van bijvoorbeeld een vergunningsaanvraag of een verleende vergunning, maar ook lokale regels zoals beleid en verordeningen. Het publiceren van de beleid en verordeningen is zeer tijdrovend. Door de toenemende druk om te publiceren wordt het steeds lastiger om alle publicaties op de juiste wijze te publiceren. Daarom worden de complexere publicaties, die lokale regels, uitbesteed aan Daadkracht. Dit bedrijf verzorgt voor heel veel gemeenten in Nederland de publicaties. Structureel wordt daarom t.l.v. de geraamde jaarresultaten jaarlijks € 7.500 geraamd.

I. Biodiversiteit Raad 29 januari 2024 zaaknummer 390837
Als uitvloeisel van de Omgevingsvisie en het raadsprogramma heeft het college een programma Biodiversiteit vastgesteld. Dit programma is aan de hand van een bespreeknotitie van de gemeenteraad met een werkgroep tot stand gekomen. Het programma heeft een lange looptijd en wil vooral met jaarlijkse activiteiten mensen bewust maken van het belang van biodiversiteit en mensen betrekken bij ingrepen die bij kunnen dragen aan behoud en versterking van biodiversiteit. Het college heeft het programma vastgesteld en heeft de raad gevraagd om hier jaarlijks een budget van 5.000 euro voor vrij te maken om de activiteiten te kunnen organiseren. De raad heeft besloten jaarlijks een budget van € 7.500 beschikbaar te stellen t.l.v. de geraamde jaarresultaten.

J. Onderwijsachterstanden subsidie SKF e.d. B&W 1 november 2023 zaaknummer 380046
Gemeenten krijgen geld van de Rijksoverheid om voorschoolse educatie (vve) aan te bieden. De gemeente maakt afspraken met de VVE aanbieders over hoe we deze middelen goed kunnen besteden om onderwijsachterstanden terug te dringen en te voorkomen. Stichting Kinderopvang Friesland is de VVE aanbieder in de gemeente Vlieland.
Zij hebben een plan geschreven voor de jaren 2023 en 2024 en vragen nu aan de gemeente Vlieland om een subsidiebedrag voor de uitvoering van de plannen. In 2024 zullen zij € 21.180 subsidie ontvangen. In totaal mag er in 2024 € 96.000 aan rijksmiddelen uitgegeven worden voor onderwijsachterstanden, dit totaal bedrag wordt daarom budgetneutraal geraamd.

K. Rekenkameronderzoek raad 22 april 2024 zaaknummer 402181
Vanuit de raad is de wens ingebracht om de Rekenkamercommissie De Waddeneilanden een onderzoek te laten doen naar de gang van zaken rond Duinwijck Gasvrij. En dan met name wat we van dit innovatieve project kunnen leren met het oog op toekomstige andere projecten. De Rekenkamercommissie is bereid dit onderzoek uit te voeren.

Er is in de begroting geen budget voor een eigen onderzoek opgenomen. De Rekenkamercommissie raamt de kosten van het onderzoek op €13.600 exclusief reis en verblijfkosten. Benodigd budget € 15.000.

In het budget Rekenkamercommissie is voor 2024 nog € 3.500 over (vanwege een andere verdeelsleutel over de eilanden).
Het benodigd extra krediet van € 11.500 wordt geraamd t.l.v. het jaarresultaat.

l. Trimbos instituut raad 22 april 2024 zaaknummer 392025
Het Trimbos Instituut gaat de gemeente Vlieland begeleiden bij het opstellen van een uitvoeringsplan alcohol- en drugspreventie voor het eiland. Het uitvoeringsplan Helder Terschelling en het IJslandse preventiemodel dienen hierbij als voorbeeld voor het uitvoeringsplan. Naast inwoners worden in het bijzonder (horeca)ondernemers, zorgprofessionals, vertegenwoordigers uit het onderwijs en ouders betrokken. De kosten bedragen € 32.450 en zullen t.l.v. het geraamde jaarresultaat worden geraamd.

Overige aanpassingen budgetten
Daarnaast zijn er enkele budgetten voor bestaand beleid die aangepast moeten worden zonder dat hierover seperate besluitvorming heeft plaats gehad. Het gaat om budgetten die in de loop van het jaar niet passend bleken te zijn of budgetten waarvoor in de loop van het jaar bleek dat we meer baten ontvingen dan geraamd. Er is bij al deze budgetaanpassingen geen sprake van nieuw beleid of een keuze die door de raad gemaakt moet worden

Ook de zogenaamde SPUK budgetten zijn opgenomen, daarbij is er vanuit gegaan dat datgene wat wij via de Specifieke Uitkeringen te besteden hebben ook volledig wordt besteed (budget neutraal dus). Deze budgetten vindt u in het overzicht onder Q terug.

M. OZB verhoging door Areaal uitbreiding
Bij het opstellen van de begroting was niet helemaal duidelijk hoe groot de Areaal uitbreiding van de WOZ objecten zou zijn door nieuwbouw en vervangende nieuwbouw. Voor 2024 ligt de verwachte meeropbrengst door de Areaal uitbreiding rond de € 38.000. De meeropbrengst door de areaal uitbreiding wordt in deze begrotingswijziging ook geraamd voor de komende jaren. Deze bedragen zijn bijgeraamd t.g.v. het geraamde resultaten.

N. Stichting Aanzet Leeuwarden
Het jaarlijkse budget van € 800 blijkt al een aantal jaren niet meer nodig.

O. Dividend Omrin
Al sinds enige tijd ontvangen we van Omrin aanmerkelijk meer dividend dan wordt geraamd. Het budget wordt daarom verhoogd tot € 10.000.

P. Verdeling budgetten Beleidsteam - Gebiedsteam
Na de uittreding van Harlingen en de problemen bij de opstart zijn er gesprekken gevoerd voor het op orde brengen van het Interngemeentelijk Beleids Team Sociaal Domein. In Waadhoeke heeft men ingestemd met een uitbreiding (na de uitstroom van collega's voor Harlingen) van 3 fte. Totaal heeft het IBT dan ca. 10,6 fte. Dit is noodzakelijk om de taken voor de drie deelnemende gemeenten goed uit te kunnen voeren. Ook is opnieuw gekeken naar de verdeelsleutel. Onze beleidstaken zijn binnen het IBT ondergebracht voor de prijs van ca 0,5 fte (€ 45.000) Hiervoor is voldoende geraamd in de begroting maar op basis van deze DVO kan het budget nu verdeeld worden tussen het beleids en het gebiedsteam.

Overzicht baten en lasten per programma voor en na wijziging begroting 2024;

Programmarekening over Begrotingsjaar 2024						
	Raming begrotingsjaar vóór wijziging (oorspr. begroting 2024)			Raming begrotingsjaar ná wijziging (2024 t/m begr.wijz. nr. 001)		
Omschrijving programma	lasten	baten	saldo	lasten	baten	Saldo
0, Algemeen Bestuur	970.900	128.000	-842.900	982.400	128.000	-854.400
1, Openbare Orde en Veiligheid	534.500	24.700	-509.800	534.500	24.700	-509.800
2, Verkeer, Vervoer en Waterstaat	401.000	11.400	-389.600	379.700	12.000	-367.700
3, Economische Zaken	798.700	406.800	-391.900	798.700	406.800	-391.900
4, Onderwijs	468.200	87.000	-381.200	564.200	183.000	-381.200
5, Cultuur en Recreatie	959.000	211.000	-748.000	990.200	242.200	-748.000
6, Sociale Voorzieningen en Maatschappelijke Dienstverlening	1.605.000	612.100	-992.900	1.673.800	674.300	-999.500
7, Volksgezondheid en Milieu	1.333.900	1.038.700	-295.200	1.466.400	1.156.500	-309.900
8, Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	521.100	90.400	-430.700	917.000	277.900	-639.100
9, Heffen belastingen en uitvoering WOZ	123.500	0	-123.500	123.500	0	-123.500
Overhead	2.318.900	3.500	-2.315.400	2.378.400	8.000	-2.370.400
Vennootschapsbelasting (VpB)	10.000	0	-10.000	10.000	0	-10.000
Sub-totaal programma's	**10.044.700**	**2.613.600**	**-7.431.100**	**10.818.800**	**3.113.400**	**-7.705.400**
Algemene dekkingsmiddelen						
lokale heffingen	0	2.877.400	2.877.400	0	2.915.900	2.915.900
algemene uitkeringen	0	4.591.000	4.591.000	0	4.591.000	4.591.000
beleggingen en financieringsresultaat	100	4.000	3.900	100	14.000	3.900
saldo finacieringsfunctie	31.900	31.900	0	31.900	31.900	0
overige algemene dekkingsmiddelen	121.800	112.900	-8.900	121.800	112.900	-8.900
Sub-totaal algemene dekkingsmiddelen	**153.800**	**7.617.200**	**7.463.400**	**153.800**	**7.665.700**	**7.501.900**
Onvoorzien	211.700	0	-211.700	211.700	0	-211.700
Saldo van baten en lasten	**10.410.200**	**10.230.800**	**-179.400**	**11.184.300**	**10.779.100**	**-415.200**
Toevoeging/onttrekking aan reserves						
mutaties algemene reserve	520.000	641.000	121.000	520.000	866.900	346.900
mutaties reserve duurzaamheid	0	41.000	41.000	0	41.000	41.000
mutatie reserve ouderenhuisvesting	0	51.300	51.300	0	51.300	51.300
Sub-totaal mutaties reserves	**520.000**	**733.300**	**213.300**	**520.000**	**959.200**	**439.200**
Gerealiseerd resultaat	**10.930.200**	**10.964.100**	**33.900**	**11.704.300**	**11.738.300**	**34.000**

Mutaties

Ontwikkelingen

Op dit moment is een aantal ontwikkelingen bekend dat invloed heeft op het resultaat tot en met 2028. In onderstaande tabel worden deze ontwikkelingen zichtbaar. De ontwikkelingen worden hierna per item toegelicht.

Programma	Omschrijving begrotingswijziging	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
	Resultaat na wijziging begroting 2024	**171.172**	**-304.006**	**-412.859**	**-412.859**
	Diverse ontwikkelingen				
div	1. cao loonstijgingen	17.000	20.000	-7.000	-163.000
div	2. Actualiseren kapitaallasten	pm	pm	pm	pm
9	3. Stelposten onvoorzien prijsstijgingen en subsidies	80.000	0	-95.000	-297.000
div	4. Gevolgen MJOP's	32.521	11.396	-10.436	-7.907
0	5. Juridische adviezen	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
0	6. Opleidingskosten loco-griffier	-5.250	0	0	0
	Ontwikkelingen verbonden partijen				
0	7. Stijging ICT kosten de Waddeneilanden	-27.000	-27.000	-27.000	-27.000
1	8. Veiligheidsregio	81.119	81.362	82.069	70.077
6	9. De Dienst Sociale Zaken	-8.174	-12.158	-15.119	-47.866
7	10. FUMO	0	0	0	0
0	11. De Waddeneilanden	-1.300	-2.679	-4.136	-8.480
	Prognose resultaat 2025 - 2028 na div. ontwikkelingen	**320.088**	**-253.085**	**-509.481**	**-914.035**

1. *Cao 2024 - 2025*
   De huidige Cao Gemeenten loopt van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025. Met de verwachte financiële gevolgen van deze cao is bij de Begroting 2024 zo goed mogelijk rekening gehouden.
   We sloten daarmee, evenals de gemeente Leeuwarden die onze salarisadministratie verzorgt, aan bij de loonvoet voor de overheidssector uit de meicirculaire 2023. Uit de meicirculaire 2024 is voor deze kadernota gebruik gemaakt van de Indices CPB LPO MEV24.
   Daarnaast moet door B&W binnenkort de formatie waarop de begroting gebaseerd zal zijn, opnieuw worden vastgesteld. Op dit moment zijn de voorzichtig geraamde mutaties in deze kadernota daarom gebaseerd op de formatie zoals deze in 2023 is vastgesteld.

2. *Actualiseren kapitaallasten*
   De totale afschrijvingskosten wijzigen jaarlijks door nieuwe investeringen en het eindigen van afschrijvingstermijnen. De rentekosten wijzigen doordat op bestaande leningen wordt afgelost en door het (her)financieren met nieuwe leningen van bestaande en nieuwe investeringen. Binnen niet al te lange tijd zal er op basis van de voorgenomen investeringen, opnieuw lang geld moeten worden aangetrokken. Er is meerjarig een stelpost opgenomen voor de rente van deze nieuwe lening.
   Op dit moment is er geen reden om aan te nemen dat de afschrijvingslasten de komende jaren erg zullen afwijken van wat er in de begroting 2024 meerjarig is geraamd. Wel moet worden opgemerkt dat diverse geraamde investeringen voor 2024 op dit moment nog niet

zijn uitgevoerd. Wanneer de investeringen niet zullen worden uitgevoerd, zal dit vanzelfsprekend wel van invloed zijn op de kapitaallasten.

De wijzigingen van de kapitaallasten voor de MJOP's zijn meegenomen in de 1e begrotingswijziging of onder punt 4 "Gevolgen MJOP's".
Het meerjarige investeringsplan van de buitendienst laat wat verschuivingen zien in investeringsjaren, restwaarde en soms ook aanschafwaarde. Dit laatste komt door stijgende prijzen of de wens om een electrische variant aan te schaffen. Maar er vallen ook investeringen weg door het ondergronds gaan van de afval inzameling. De investeringen die hiervoor in de plaats nodig zijn, zijn nog niet goed in beeld.
Vandaar dat deze post voor de kadernota op PM is gezet.

3. *Stelposten onvoorzien prijsstijgingen*
De provincie schrijft voor dat er jaarlijks een algemene post ter compensatie van mogelijke prijsstijgingen opgenomen moet worden. Meerjarig zijn hiervoor in onze begroting stelposten opgenomen. De Loonkosten zullen voor 2025 en de jaren daarna zo realistisch mogelijk worden geraamd. Dit geldt ook voor de kosten Sociaal Domein en de kosten van de andere gemeenschappelijke regelingen.

De investeringsplannen zullen worden aangepast aan de nieuwe prijsniveau's. De stelposten zijn dan ook met name bedoeld voor de overige kosten of bijvoorbeeld de te verstrekken subsidies.

De stelposten zullen worden aangepast m.b.v. de gecombineerde BBP-index uit de mei circulaire 2024;

2025: 4,45%
2026: 4,61%
2027: 4,45%
2028: 4,22%

De verwachting is dat de posten bij het opstellen van de begroting met name in de laatste jaren naar boven moeten worden bijgesteld. Een voorzichtige inschatting hiervoor ziet u in het overzicht.

Wanneer blijkt, dat vanwege prijsstijgingen de budgetten niet meer toereikend zijn, kunnen uit deze stelpost prijsstijgingen, budgetten eventueel ook die voor subsidies, verhoogd worden.

4. *Gevolgen MJOP's*
In het MJOP gebouwen 2024 worden t.o.v. het vorige MJOP een aantal investeringen naar achter geschoven, dit betekent een verlichting in de kapitaallasten voor de eerste jaren maar een verzwaring hiervan voor de jaren daarna. In het MJOP gebouwen is nog niet meegenomen dat aan de glijbaan in het zwembad vervangingsinvesteringen nodig zijn. Voorlopig worden deze kosten op € 80.000 geschat, omdat hierover nog geen besluitvorming heeft plaats gehad zijn deze kosten niet meegenomen in deze kadernota. Bovendien wordt er veel klein en jaarlijks onderhoud begroot wat niet ten laste van de voorziening gebouwen mag worden geboekt. Meerjarig daarom een nadeel voor de exploitatie.
Het nieuwe MJOP wegen brengt juist een besparing met zich mee voor de exploitatie. Omdat kapitaallasten en klein- en jaarlijks onderhoud niet meer uit de voorziening bekostigd hoeven te worden kan de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening naar beneden worden bijgesteld.
Het MJOP waterstaatsobjecten en riolering is verwerkt in de 1e begrotingswijziging die deel uitmaakt van deze kadernota.

5. *Juridische adviezen*
In de afgelopen 10 jaar is het budget voor juridische adviezen niet geïndexeerd. Door de stijgende kosten van de juridische markt is het wenselijk om het budget op te hogen. Aanvullend is drie jaar geleden de onafhankelijke bezwarencommissie ingesteld. Gemiddeld zijn de kosten voor deze bezwarencommissie € 12.500 per jaar. Hiervoor is voorheen geen aanvullend budget aangevraagd. Het voorstel is om het budget voor juridische adviezen te verhogen met een bedrag van 20.000 euro per jaar om zo de stijgende kosten van de juridische markt en de kosten van de bezwarencommissie in de toekomst te dekken.

6. *Opleidingskosten loco griffier*
Om de rol van loco-griffier goed te kunnen vervullen is het wenselijk dat de griffiemedewerker/loco-griffier een vervolg opleiding gaat volgen van raadsadviseur/locogriffier. Het benodigde extra budget is € 5.250.

7. *Stijging ICT kosten de Waddeneilanden*
Met een aantal Friese gemeenten wordt in de centrumregeling Shared Service Centrum (SSC) samengewerkt. Dat betekent dat de gemeente Leeuwarden voor ons de ICT-voorzieningen realiseert. Als Waddengemeenten nemen we via ambtelijke werkgroepen deel aan de beleidsvorming van het SSC en werken we gezamenlijk aan het uitvoeren van ICT-projecten zoals de nieuwedigitale werkomgeving, de gezamnelijke inrichting van personeelsprocessen de vervanging van het telefonieplatform. Door deze investeringen, de stijging in de werkplektarievenen een verdere toename van het aantal devices en accounts zien we dat de kosten de afgelopen jaren stijgen. Voor 2025 zal de ICT bijdrage daarom per eiland met 5% worden verhoogd.

Informatiebeveiliging
Door de steeds strenger wordende eisen van de overheid op gebied van informatiebeveiliging moetem we als overheid steeds meer maatregelen nemen om hieraan te voldoen. We hebben hiervor bij SSC Leeuwarden ondersteuning gevraagd. Voor 2025 worden in Waddenverband hiervoor € 60.000 extra kosten in rekening gebracht en hiervoor zullen extra uren van de Chief Information Officer en de Functionaris Gegevensberscherming worden gerealiseerd.
Structurele verhoging budget met € 27.000 is nodig.

8. *Veiligheidsregio*
De bijdrage die de gemeente Vlieland moet afdragen aan de Veiligheidsregio is meerjarig opgenomen in onze begroting. Op basis van de concept begroting van de Veiligheidsregio kan t.o.v. de voor de begroting van 2024 aangeleverde meerjarenraming budget vrijvallen.

Als basis voor de begroting, geldt de nieuwe financiële verordening. Met deze nieuwe verordening sluit de VRF voor de indexatie van de materiële kosten aan bij de indexatie zoals gemeenten deze ontvangen via het gemeentefonds. De loonkosten worden nog op dezelfde manier verrekend: op basis van de geldende cao.

Met ambtenaren vanuit een aantal Friese gemeenten heeft de VRF afgestemd om nog een correctie door te voeren op de indexatie van de materiële kosten in het financiële kader van 2025. De daadwerkelijke afrekening van deze indexatie zal plaatsvinden zodra de meicirculaire bekend is. Dit is in lijn met de afspraken die ook bekend staan als ‘scenario 3’. Een aanpassing in de hoogte van onze bijdrage is daarmee waarschijnlijk.

9. *De Dienst Sociale Zaken*
De conceptbegroting 2023 van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân bevat de financiële weergave van de uitvoering van de Participatiewet, de WMO en de Jeugdwet, voor zover deze taken zijn gedelegeerd aan de Dienst. Ook de uitvoeringskosten van de Dienst zijn inbegrepen. De begroting 2024 is going concern opgesteld en bevat geen uitzettingen nieuw beleid, immers die bevoegdheid ligt bij de gemeenteraad. De bestanden zijn geïndexeerd conform de percentages in de september cirulaire 2023

Naast deze indexering zorgt b.v. het feit dat er een stijging is waar te nemen in de aanspraken op huishoudelijke hulp en woonvoorzieningen en jeugdhulp voor een hoger benodigd budget. Over de nieuwe tarieven bestaat op dit moment nog geen duidelijkheid.

10. *Fumo*
De begroting van de Fumo is nog niet aangepast aan de Omgevingswet, omdat ervaringscijfers met betrekking tot het werken onder de Omgevingswet op dit moment nog ontbreken. Er is afgesproken om twee jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een evaluatie uit te voeren en op basis hiervan kentallen en frequenties indien nodig te herzien. De bijdrage van de gemeente Vlieland wijkt t.o.v. de begroting 2024 zo minimaal af dat aanpassing van het budget niet nodid is.

11. *De Waddeneilanden*
Bij de conceptbegroting voor 2025 van De Waddeneilanden en het meerjarenperspectief 2025 – 2028 is aansluiting gezocht bij de gerealiseerde cijfers van voorgaande jaren. Ten opzichte van de begroting 2024 hoeft ons budget voor de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling maar minimaal te worden bijgesteld.

Beleidsvoornemens

Er zijn een aantal beleidsvoornemens, die in deze kadernota al aan u worden voorgelegd. Bij verre weg de meeste voornemens kan nog geen bedrag genoemd worden wat benodigd is om de plannen uit te voeren. Evenmin heeft besluitvorming plaats gehad:

Programma	Omschrijving beleidsvoornemen	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
	Prognose resultaat 2025 - 2028 na div. ontwikkelingen	**320.088**	**-253.085**	**-509.481**	**-914.035**
	Kadernota nieuwe beleidsvoornemens				
1	12. Kapitaallasten waterbronnen	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
5	13. Depot collectie Tromp's Huys	pm	pm	pm	pm
2	14. Mobiliteit, vervoer en parkeren	pm	pm	pm	pm
7	15. Traject middelengebruik	pm	pm	pm	pm
6	16. Sociaal Domein Participatiewet	pm	pm	pm	pm
7	17. Afvalinzameling	pm	pm	pm	pm
	Prognose resultaat 2025 - 2028 na beleidsvoornemens	**319.088**	**-254.085**	**-510.481**	**-915.035**

12. *Twee waterbronnen (putten)*
Sinds een aantal jaren loopt het project gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing. Na een schouw in 2021 is begin 2022 een risicoindex opgesteld voor Vlieland. Naar aanleiding van die index zijn te nemen maatregelen opgesteld die de komende jaren worden uitgevoerd door deelnemende partijen zoals Staatsbosbeheer, brandweer en de gemeente. Om over het gehele eiland voldoende bluswatervoorzieningen te hebben biedt defensie de mogelijkheid om in de buurt van kritische punten op het eiland waterbronnen aan te leggen (te boren). Na een schouw met o.a. brandweer, defensie en Staatsbosbeheer zijn een aantal locaties op het eiland aangewezen waar het aanleggen van een put vanuit het oogpunt van gebiedsgerichte aanpak wenselijk zou zijn. In 2023 is door defensie een eerste punt aangelegd op de plek die de hoogste prioriteit had (aan de Kampweg in de nabijheid van de boshuis van Stortemelk). Staatsbosbeheer en de brandweer van Vlieland zouden graag zien dat een de westkant van het eiland nog 2 putten geboord zouden worden (nabij het Pad van de Staatsschuur en bij het Pad van 30). De locaties zijn uitgekozen op grond van noodzaak, bereikbaarheid en het ontbreken van voldoende bluswatervoorzieningen in de nabijheid.+ Defensie biedt aan om in het najaar van 2025 naar Vlieland te komen om nog 2 putten te gaan boren op de locaties waar de meeste noodzaak is. De kosten worden door defensie geschat op € 20.000 indien er 2 putten gedurende dezelfde periode geboord kunnen worden. Op deze investering kan worden afgeschreven in 20 jaar.

13. *Depot collectie Tromp's Huys*
Het Tromp's Huys heeft aangegeven ruimte nodig te hebben voor de collectie die voldoet aan de juiste eisen qua klimaatbeheersing. De gemeente is aan het onderzoeken welke rol

zij gaat spelen in de uitbreiding van het bestaande depot van het Tromp's Huys aan de Achteromweg.

14. *Mobiliteit, vervoer en parkeren*
Het programma zal concrete maatregelen bevatten voor de fysieke leefomgeving. Het is de bedoeling om hier eind 2025 de eerste uitvoering aan te geven. De hieruit voorvloeiende kosten zijn op dit moment nog niet bekend en zullen op zijn vroegst medio 2025 of later worden vastgesteld.

15. *Traject middelengebruik*
Vlieland heeft zich gecommitteerd aan de Friese Preventieaanpak en het Gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden 2022-2025.Waarin onder andere als 1 van de speerpunten: preventie op en matigen van middelen gebruik genoemd staat. In het voorjaar van 2023 hebben de Scanner van het Trimbos Instituut uit laten voeren, in mei 2024 start het traject voor het opstellen van het uitvoeringsplan. Dit traject resulteert in een uitvoeringsplan het begin van de uitvoering van dit plan. De invulling van de opvolging is afhankelijk van het uitvoeringsplan.

16. *Sociaal Domein Participatiewet*
Op 19 februari 2024 heeft demisionair minister het wetsvoorstel Participatiewet in balans overlegd aan de Raad van State. De Participatiewet in balans is een fundamentele herziening van de Participatiewet. Met dit programma wil het ministerie er voor zorgen dat vanuit de Participatiewet een passend perspectief op werk en participatie ontstaat. Daarbij vindt het ministerie het belangrijk dat de rechten en plichten van de wet voor iedereen begrijpelijk en goed na te leven zijn. De wetgever wil dat inwoners voelen dat de wet hen ondersteuning biedt. Er moet sprake zijn van zekerheid en voorspelbaarheid voor de doelgroep die gebruik maakt van de Participatiewet. Daarnaast moet de wet een toereikend inkomen bieden en in breder perspectief moet de regelgeving ook passen in de bredere vormgeving van het sociaal domein. Met dit laatste bedoelt de wetgever dat er binnen de wetten in het sociaal domein verschillende mensbeelden bestaan. En dat dit het liefste op 1 lijn komt met elkaar. Zodat elke uitvoerder dezelfde taal spreekt en de bejegening naar de inwoner gelijk is vanuit alle domeinen.
De Participatiewet in balans wordt ingevoerd langs vier sporen. Spoor 1 betreft ongeveer 20 wijzigingen in de huidige wet. In Spoor 2 en 3 is de fundamentele herziening aan de orde: ten eerste een verkenning naar in de wet verankerde veronderstellingen over mensen en menselijk handelen en in Spoor 3 gaat het om de professionele werkcultuur.
Streven was de wet in te voeren met ingang van 2025. Het is onzeker of dat gaat lukken.
De wijze waarop gemeenten worden gefaciliteerd (financieel) bij invoering, implementatie en uitvoering is nog onduidelijk en kan nog niet worden geraamd.
Voor behoud en verbeteren van de infrastructuur van Sociaal ontwikkelbedrijven en voor een banenplan voor mensen die 'tussen wal en schip dreigen te raken' (dat zijn inwoners die niet voldoen aan criteria voor een Baanafspraakbaan of Beschut werkbaan) stelt het Rijk vanaf 2024 structureel middelen beschikbaar aan gemeenten. In de meicirculaire 2024 worden de financiële implicaties verder bekendgemaakt.
De bedoeling is dat gemeenten in regioverband -en in samenwerking met de sociaal ontwikkelbedrijven een meerjarige strategie ontwikkelen. Deze plannen moeten worden vastgesteld door de gemeenteraden waarna via uitvoeringsplannen inhoud kan worden gegeven aan de strategie.
Hoewel Vlieland geen deelnemer is in een sociaal ontwikkelbedrijf kan het banenplan wel relevant zijn.

17. *Afvalinzameling*
In het college uitvoeringsprogramma 2022-2026 staat vermeld onder punt 44 dat er een integraal advies wordt opgesteld over de verschillende varianten afvalinzameling op het eiland. De nota afval, vastgesteld door de Raad op 22 april 2024, heeft daar invulling aan gegeven en vormt de start voor het opstellen van een nieuw afvalbeleid. De kosten voor een nieuw beleid zijn momenteel nog niet inzichtelijk en zullen nader worden bepaald, met als doelstelling te komen tot kostendekkendheid.

Dekkingsplan

In deze kadernota zijn de volgende dekkingsmaatregelen geïnventariseerd:

Programma	Omschrijving dekkingsmiddel	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028
	Prognose resultaat 2025 - 2028 na beleidsvoornemens	**319.088**	**-254.085**	**-510.481**	**-915.035**
9	18. Algemene Uitkering gemeente fonds	358.000	503.000	595.000	768.000
div	19. Leges en heffingen	pm	pm	pm	pm
9	20. Verhoging belastingen	31.000	32.000	32.000	78.000
	Prognose resultaat 2025 - 2028	**708.088**	**280.915**	**116.519**	**-69.035**
	Incidentele baten en lasten	-134.000	-156.000	-168.000	-168.000
	Prognose structureel resultaat 2025 - 2028	**574.088**	**124.915**	**-51.481**	**-237.035**

18. *Algemene Uitkering gemeentefonds*
Het demissionaire kabinet heeft een stap genomen en neemt de volgende punten op in de Voorjaarsnota:
- De oploop van de opschalingskorting van € 675 miljoen wordt structureel geschrapt.
- Rechtvaardige risicoverdeling Wmo door heldere afspraken over objectieve indexering en aparte fondsvorming
- Indexering zorgkosten: € 75 miljoen in 2026 oplopend tot 300 miljoen in 2029.
- Een opschoonactie voor specifieke uitkeringen.

Verder is besloten om de nieuwe financieringssystematiek (bbpsystematiek) al vanaf dit jaar in te voeren, zodat de financiering stabieler wordt. Deze overgang heeft, met uitzondering van het jaar 2025, geen financiële gevolgen voor gemeenten en provincies.

In 2025 wordt het gemeentefonds eenmalig € 675 miljoen lager vastgesteld. Vanaf 2026 stijgt het structureel met € 750 miljoen oplopend tot ongeveer 1 miljard in 2029.

Voor dit jaar heeft de Voorjaarsnota van het kabinet geen gevolgen en voor de jaren vanaf 2026 levert het dus een positiever beeld op ten opzichte van de septembercirculaire. Voor 2025 betekent het besluit van het kabinet op basis van de gevoerde gesprekken echter dat gemeenten minder middelen uit het gemeentefonds ontvangen dan op grond van de septembercirculaire mocht worden aangenomen. Dat betekent dat alle gemeenten voor de keuze staan hoe dit (alsnog) verwerkt moet worden in de meerjarenbegroting 2025 – 2028.

De VNG geeft haar leden in twee brieven een begrotingsadvies, in onze begroting zullen we met deze adviezen en ook met de adviezen van de provincie rekening houden.
In deze kaderbrief wordt cijfermatig uitgegaan van de mei circulaire 2024 (ontvangen 28 mei 2024).

Uit deze meicirculaire blijkt evenals bij onze jaarrekening 2023 een groot voordeel bij de Maatstaf “huishouden met laag inkomen boven drempel”
Het nieuwe verdeelmodel algemene uitkering kent een maatstaf “huishouden met laag inkomen boven drempel” waarmee veel geld wordt verdeeld: in 2023 landelijk € 7,5 miljard, zeg een vijfde van de algemene uitkering. Dat betekent dat relatief kleine veranderingen in de aantallen financieel vrij hard kunnen doorwerken.
Een punt voor kleine gemeenten is dat de aantallen op 100-tallen worden afgerond. CBS doet dat om statistische reden. Een preciezere presentatie (in 10-tallen) zou volgens de regels van de statistiek tot schijnnauwkeurigheid leiden.
Vlieland zit ‘aan de goede kant van de streep’. Het aantal huishoudens met een laag inkomen ging van 200 in septembercirculaire 2023 naar 300 in decembercirculaire 2023.

Deze maatstaf wordt gecorrigeerd door een vermindering van 10% van het aantal woonruimten op Vlieland waardoor de maatstaf op dit moment 181 bedraagt. Een kleine verandering in aantallen kan er echter voor zorgen dat de afronding voor een 100 tal lager zorgt. Aantallen zijn nog niet definitief vastgesteld en inmiddels heeft men besloten om in de toekomst uit te gaan van meerjarige gemiddelden zodat de maatstaf stabieler wordt. Voor 2025 zal worden uitgegaan van een tweejarig gemiddelde en voor 2026 en verder van een driejarig gemiddelde van de maatstaf huishoudens laag inkomen met drempel. Nadere informatie over de definiëring van dit meerjarig gemiddelde, waaronder welke tijdsperiode en exacte berekeningswijze, volgt naar verwachting in de septembercirculaire.

De stijging van deze maatstaf bij de decemberciruculaire zorgde ervoor dat de algemene uitkering inclusief uitkeringsfactor met ruim € 500.000 steeg, dit beeld zien we bij de meicirculaire 2024 meerjarig ook terug. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag daarom voor de helft n.l. € 250.000 begroot. Een kleine wijziging in het aantal huishoudens kan immers van grote invloed zijn op deze maatstaf. Mocht de maatstaf structureel met een honderdtal worden gecorrigeerd dan hebben wij structureel € 250.000 teveel aan baten geraamd. Dit risico zal in de begroting in de risico paragraaf benoemd worden. Wij menen dat dit risico gedekt kan worden uit de algemene reserve, maar stellen daarom wel voor om de minimale omvang van de algemene reserve te verhogen naar 1,5 miljoen.

19. *Leges en heffingen*

Leges en heffingen (burgerzaken, omgevingsvergunningen, riolering, afvalstoffenheffingen, reinigingsrechten en begraafrechten) mogen maximaal kostendekkend zijn. Deze berekening zal bij de begroting worden gemaakt. In 2023 is een nieuwe leges verordening opgesteld vanwege de nieuwe omgevingswet. Het is wel duidelijk dat niet meer voor alle onderdelen waarvoor eerder leges geheven mochten worden nu leges geheven mogen worden. Er zijn nog te weinig ervaringsgegevens beschikbaar maar de verwachting is dat de werkzaamheden hierdoor niet evenredig zullen afnemen. Bovendien mogen de kosten voor werkzaamheden waarvoor geen leges geheven mogen worden niet meegenomen worden in de kostendekkendheid berekeningen van andere legestarieven. De verwachting is daarom dat rekening gehouden zal moeten worden met een verlaging van de totale leges inkomsten. Daarnaast ontbreekt op dit moment een goede meerjarenraming Bouw en Woning Toezicht en Ruimtelijke Ordening. Om de tarieven goed te kunnen berekenen zal deze raming nodig zijn en wellicht ook een bijstelling van het resultaat tot gevolg hebben.

20. *Verhoging belastingen*

Met de kadernota 2021 is besloten jaarlijks de budgetten voor leges en belastingen met 1,5% te verhogen om te voorkomen dat tarieven ongelijkmatig stijgen. In de laatste twee begrotingen is daarnaast besloten om voor het begrotingsjaar aan te sluiten bij het percentage wat hiervoor in de meicirculaire stond vermeld. Voorgesteld wordt om dit voor de begroting 2025 ook te doen meerjarig kan dan wél weer het percentage van 1,5% aangehouden worden. Het percentage uit de meicirculaire bedraagt 5,3%. Er zal echter daarnaast ook gekeken moeten worden naar de opbrengsten toeristenbelasting en forensenbelasting. De laatste jaren is er een verschuiving te zien van toeristenbelasting naar forensenbelasting maar daarnaast ook een lichte daling in het aantal overnachtingen. Hierdoor zou een verhoging van het budget toeristenbelasting met 5,3% een verhoging van het tarief met meer als dit percentage tot gevolg hebben. Omdat bij de begroting meer inzicht zal zijn wordt op dat moment, zoals gebruikelijk een voorstel gedaan voor een tariefsverhoging. In deze kadernota is voorzichtigheidshalve rekening gehouden met een bijstelling naar beneden voor de toeristenbelasting.

Mutaties Algemene Reserve

Er zijn voor deze kadernota geen beleidsvoornemens aangedragen die voor nieuwe onttrekkingen aan de algemene reserve zouden leiden.

Het verloop van de Algemene Reserve is als volgt;

	2024
Stand algemene reserve 1 januari 2024	**2.850.468**
Bij in 2024;	
Saldo jaarrekening 2023	1.196.265
Saldo resultaat t/m begrotingswijziging 1 2024	171.172
saldo stelpost onvoorzien indexering t/m begrotingswijzing 1 2024	211.700
Uitnames 2024;	
Tijdelijke uitbreiding formatie	-520.000
begrotingswijzigingen 1 2024 restant budgetten 2023	-225.912
prognose algemene reserve inclusief jaarresultaat 31 december 2024	3.683.693
Uitname in 2025;	
Prognose resultaat volgens kadernota	708.088
prognose algemene reserve inclusief jaarresultaat 31 december 2025 (minimale stand € 1000.000)	4.391.781

Samenvattend

Samenvattend kan gesteld worden dat de kadernota in dit jaar een startperspectief biedt voor de begroting 2025. De prognoses laten voor de jaren 2025 tot en met 2027 een positief resultaat zien maar voor het jaar 2028 een negatief resultaat. Deze resultaten geven nog niet de structurele ruimte aan. Hiervoor moeten bij de begroting de incidentele baten en lasten nader bepaald worden. Op dit moment is de verwachting dat daardoor ook een tekort zal ontstaan in 2027 en het tekort in 2028 alleen maar zal oplopen.

Overigens dringt de provincie er op aan dat het resultaat in 2025 bij voorkeur ruim positief geraamd zou moeten worden. Wanneer dit niet mogelijk is en het resultaat in 2025 negatief is, mag het laatste jaar, dus 2028, niet negatief zijn. Omdat wij naar verwachting een positief resultaat zullen hebben in 2025 is het toegestaan dat wij over de jaren 2026 tot en met 2028 een negatief resultaat hebben.

Zoals echter in de inleiding ook al aangegeven is een proces van ombuigingen in gang gezet om ook meerjarig tot sluitende begrotingen te komen.

Bijlage: wijziging begroting 2024 in cijfers